

10. Hiszpania

	PKB (mld USD)	dynamika PKB (%)	PKB per capita (USD)	inwestycje (% PKB)	inflacja (%) (CPI)	stopa bezrobocia (%)
Hiszpania	885,5	2,4	22000	25,6	3	11,3

Podstawową gałęzią hiszpańskiej gospodarki jest rolnictwo oraz rybołówstwo. W Hiszpanii jest też wysoko rozwinięty przemysł spożywczo-rolny. Rozwinięty jest również przemysł włókienniczy, skórzano-obuwniczy, odzieżowy. Bardzo istotną gałęzią gospodarki jest turystyka. Zatrudnienie w przemyśle znajduje około 30% Hiszpanów, natomiast w rolnictwie zaledwie 3,5%

Hiszpania to jeden z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. Oba kraje są do siebie bardzo podobne: mają podobną wielkość, liczbę ludności i podobne problemy gospodarcze związane z akcesją do Unii Europejskiej. To sprawia, że mimo dużej odległości dzielącej oba państwa, wiele firm polskich działa na rynku hiszpańskim.

10.1. Zakładanie działalności gospodarczej, dokumenty i koszty

Hiszpańskie przepisy dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej są zbliżone do polskich. Podobne są też procedury związane z wydawaniem pozwoleń, rejestracją i zgłoszeniami.

Rozpoczęcie działalności gospodarczej, z wyjątkiem działalności w zakresie m.in. radia, telewizji, przemysłu zbrojeniowego, i transportu, nie wymaga pozwolenia.

Osoby zakładające spółkę (w jakiegokolwiek postaci) muszą przede wszystkim uzyskać z Centralnego Rejestru Handlowego zaświadczenie imienne spółki (*Cetificacion Negativa del Nombre*). Koszt takiego zaświadczenia wynosi około 10 euro. Zaświadczenie to potwierdza, że w Hiszpanii nie istnieje inna firma o tej samej nazwie. Żeby uniknąć wielokrotnego składania wniosków, zaleca się przedsiębiorcom, aby proponowali co najmniej trzy nazwy przyszłej spółki.

Następnie spółka musi ustalić swoją siedzibę, otworzyć konto w banku, przelać na to konto kapitał założycielski oraz sporządzić umowę założenia spółki.

Założyciele spółki zobowiązani są zgłosić spółkę do Rejestru Handlowego, za co należy uiścić opłatę w wysokości około 150 euro. Honoraria Rejestru Handlowego ustalone są w odnośnych przepisach. Należy do nich doliczyć 85 euro opłaty za obowiązkowe ogłoszenie w Monitorze Rejestru Handlowego, czyli BORME (*Boletín Oficial del Registro Mercantil*). Spółkę zagraniczną należy zgłosić do Rejestru Inwestycji Zagranicznych.

W urzędzie skarbowym (*Agencia Tributaria*) należy zapłacić podatek (*Impuesto sobre Operaciones Societarias*) w wysokości 1% kapitału spółki. Urząd skarbowy nadaje spółce numer NIF (*Numero de Identificacion Fiscal*), hiszpański odpowiednik naszego NIP. Numer NIF wydawany jest nieodpłatnie.

Do rozpoczęcia działalności potrzebne jest także pozwolenie urzędu miasta (*Licencia Municipal de Apertura*), potwierdzające, że prowadzona działalność jest zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta lub gminy.

Jeśli spółka kupi nieruchomość lub ustanowi na niej hipotekę, musi o tym powiadomić Rejestr Nieruchomości (*Registro de la Propiedad Inmobiliaria*). Jeśli będzie się zajmowała działalnością przemysłową, to powiadamia o tym Rejestr Przemysłowy (*Registro Industrial*).

Prawnicy doradzają też, by zastrzec nazwę, logo i inne znaki firmy w miejscowym urzędzie patentowym.

W *Tesoreria General de la Seguridad Social*, czyli w Instytucie Poboru Składek i Ewidencji Ubezpieczonych, odpowiedniku naszego ZUS, należy złożyć wniosek o nadanie spółce numeru identyfikacji ubezpieczeniowej. Dla osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek przewidziany jest specjalny tryb ubezpieczenia (*Regimen Especial de Autonomos*). Do ubezpieczenia należy także zgłosić zatrudnionych przez spółkę pracowników. Należy zrobić to w dniu podpisania z pracownikiem umowy o pracę. W *Tesoreria General de la Seguridad Social* trzeba także założyć i zarejestrować księgę wizyt (*Libro de Visita*), która w każdej chwili może być skontrolowana przez inspektorów zakładu ubezpieczeń społecznych. Za nieprzestrzeganie tych przepisów grozi kara grzywny.

W Hiszpanii każda firma musi też wstąpić do jednej spośród kilkudziesięciu działających w tym kraju izb gospodarczych.

Do kosztów założenia spółki należy również doliczyć honorarium notariusza za sporządzenie umowy spółki (*Escritura de Constitucion*). Jest ono obliczane według przepisów o opłatach notarialnych i wynosi około 100 euro w przypadku spółek o kapitale założycielskim wynoszącym 6 000 euro i 150 euro dla spółek o kapitale od 6 000 do 18 000 euro. Jeśli doliczymy do tego opłaty za różnego rodzaju odpisy, zaświadczenia itp., koszty notarialne założenia spółki z o.o. o kapitale 18 000 euro nie powinny przekroczyć 350 euro. Należy również doliczyć 150 euro na opłacenie tłumaczeń dokumentów z języka polskiego na hiszpański.

Dlatego też, chociaż minimalny kapitał wymagany do założenia spółki z o.o. wynosi 3.006 € zaleca się założenie spółki z kapitałem pozwalającym na pokrycie kosztów założenia i kosztów funkcjonowania spółki przez co najmniej sześć miesięcy, co jest możliwe przy kapitale wynoszącym 18 000 euro.

Łączne wydatki związane z powołaniem i rejestracją najczęściej spotykanej w Hiszpanii formy działalności gospodarczej, czyli spółki z o.o., z kapitałem założycielskim w wysokości 18 000 euro nie powinny przekroczyć 1 000 euro.

10.2. Formy prawne działalności gospodarczej

1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mają do wyboru 3 formy:

- a) samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej, odpowiednik polskiego samozatrudnienia; zgłoszenie samozatrudnienia jest jednorazowe i obowiązkowe; należy dokonać go w pierwszym dniu miesiąca kalendarzowego rozpoczęcia działalności;
- b) spółkę cywilną;
- c) spółkę jawną.

Wspólną cechą wszystkich trzech form jest to, że nie ma obowiązku wniesienia minimalnego kapitału początkowego, a wspólnicy odprowadzają podatek dochodowy od osób fizycznych - I.R.P.F. (*Impuesto Rendimiento Personas Físicas*). Największym ryzykiem związanym z prowadzeniem tego rodzaju działalności jest to, że właściciel lub właściciele odpowiadają za zobowiązania całym swoim majątkiem.

2. Najpopularniejszą formą działalności gospodarczej w Hiszpanii jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*Sociedad Limitada - S.L.*). Spółka z o.o. może być powołana przez jedną lub kilka osób fizycznych lub prawnych. Minimalny kapitał założycielski wynosi 3 006 euro, dzieli się na udziały o jednakowej wartości i może być wniesiony tylko w gotówce. Spółka odprowadza podatek dochodowy od osób prawnych (*Impuesto sobre Sociedades*), a odpowiedzialność wspólników ogranicza się do wysokości wniesionego kapitału. Ze względu na elastyczność, stosunkowo małe koszty i formalności, a także możliwość zmiany na inny typ spółki, ta forma działalności jest najkorzystniejsza dla małych i średnich przedsiębiorstw. Spółka z o.o. może być kierowana przez jedną osobę lub przez liczący od 3 do 12 osób zarząd, powoływany i odwoływany na podstawie uchwały wspólników spośród wspólników lub spoza ich grona. W spółce z o.o. brak jest organu kontrolnego, jakim według polskiego prawa jest rada nadzorcza. Funkcje rady nadzorczej pełni zgromadzenie ogólne wspólników. Oprócz członków zarządu w spółce może być zatrudniony dyrektor (lub kilku dyrektorów) mający pełnomocnictwa zarządu do reprezentowania jej wobec osób trzecich.
3. Spółka akcyjna (*Sociedad Anónima - S.A*) może zostać powołana przez co najmniej trzech akcjonariuszy, którymi mogą być zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne. Minimalny kapitał założycielski wynosi 60 102 euro, z czego co najmniej 25% musi zostać uiszczony w gotówce. Pozostała część może być wniesiona w postaci aportu rzeczowego.
4. Spółki wieloosobowe z nieograniczoną odpowiedzialnością (*Sociedades Colectivas*).
5. Spółki komandytowe (*Sociedades Comanditarias*), zwykłe lub akcyjne.
6. Spółka pracownicza (*Sociedad Laboral*), akcyjna lub z ograniczoną odpowiedzialnością, charakteryzująca się tym, że ponad 50% kapitału należy do jej pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony.
7. Spółdzielnia (*Sociedad Cooperativa*) jest jednym z rodzajów spółki handlowej specjalnej i w związku z tym podlega specjalnym przepisom podatkowym dotyczącym podatku dochodowego od osób prawnych.
8. Spółka gwarancji wzajemnej (*Sociedad de Garantía Recíproca*) z kapitałem minimalnym wynoszącym 1 803 037 euro, mająca co najmniej 150 wspólników.
9. Spółki ryzyka kapitałowego – (*Sociedades de Capital – Riesgo*) o kapitale minimalnym w wysokości 1 202 025 euro.
10. Grupy zysku ekonomicznego – (*Agrupaciones de Interés Económico*) bez minimum kapitałowego.

11. Spółki inwestycyjne – (*Sociedades de Inversión Mobiliaria*) z kapitałem minimalnym w wysokości 1 202 025 euro. Do założenia takiej spółki wymagane jest zezwolenie administracyjne oraz przedłożenie i zatwierdzenie projektu statutu spółki, a także dokonanie wpisu do odpowiednich rejestrów.
12. Filia spółki polskiej może zostać otwarta po dokonaniu wpisu w odpowiednim Rejestrze Handlowym. Aby to zrobić, należy przedstawić dokumenty, przetłumaczone na hiszpański i zalegalizowane, potwierdzające istnienie spółki polskiej, jej aktualny statut, skład zarządu i umowę o założeniu filii. Po zarejestrowaniu filii, należy rozpocząć prowadzenie księgowości (z uwagi na to, że filia będzie prowadziła stałą działalność na terenie Hiszpanii) oraz składanie deklaracji podatkowych. Filie polskich firm muszą również składać corocznie swoje rozliczenia w Rejestrze Handlowym bez obowiązku tłumaczenia ich na język hiszpański. Filie nie posiadają osobowości prawnej i działają zawsze jako oddziały firmy macierzystej. Dyrektor filii występuje jako pełnomocnik firmy polskiej a nie jako reprezentant filii. W kwestiach związanych z budową lub przebudową lokalu czy też budynku filii, oraz w kwestiach podatkowych i ubezpieczeniowych filia podlega prawu hiszpańskiemu.

10.3. Podatek dochodowy od osób prawnych

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych nakłada obowiązek podatkowy na podmioty utworzone zgodnie z prawem hiszpańskim oraz na firmy, których siedziba lub zarząd znajdują się na terenie Hiszpanii. Stawka podatku wynosi 35%. Jeśli jednak wysokość zysku przedsiębiorstwa nie przekracza 90 152 euro, podatek zostaje obniżony do 30%.

10.4. Podatek od towarów i usług

W Hiszpanii obowiązują trzy stawki VAT: 16%, 7% i 4%.

1. Stawka podstawowa w wysokości 16% obciąża wszystkie rodzaje dostaw towarów i usług.
2. Stawką 7% objęte są dostawy, zakupy wewnątrz Unii oraz import produktów spożywczych, wody, materiałów dla rolnictwa, lekarstw i materiałów sanitarnych, mieszkania, domy i garaże, motorowery, kwiaty cięte i żywe rośliny. Ta sama stawka obowiązuje niektóre usługi: przewóz pasażerów, hotele i restauracje, rolnictwo, leśnictwo i hodowlę bydła, działalność artystyczną, sprzątanie miast, imprezy kulturalne i rozrywkowe, radio i telewizję, pomoc socjalną, świadczenia medyczne, imprezy sportowe, targi i wystawy handlowe, usługi pogrzebowe.
3. Stawka VAT 4% obowiązuje na następujące produkty: podstawowe artykuły spożywcze, książki, czasopisma i gazety, materiały szkolne, niektóre lekarstwa, mieszkania o cenach kontrolowanych przez państwo, protezy i pojazdy dla osób niepełnosprawnych, naprawa i przystosowanie pojazdów dla osób niepełnosprawnych.

Podatek VAT rozliczany jest kwartalnie. Do urzędu skarbowego wpłacana jest różnica między podatkiem VAT pobranym od klientów i VAT zapłaconym dostawcom. Gdy różnica ta jest ujemna, odlicza się ją od następnych dodatnich kwot do zapłacenia przez podatnika. Raz w roku przedstawia się podsumowanie roczne.

10. 5. Ważne adresy

- Ambasada RP w Hiszpanii: www.embajada-polonia.org (również w języku polskim)
- Instytut do Spraw Handlu Zagranicznego (*Instituto Español de Comercio Exterior*): www.portal.icex.es

Paseo de la Castellana 14-16
28046 Madrid
tel.+ 34 91 349 61 00

- Ministerstwo Gospodarki: www.mineco.es
- Ministerstwo Finansów: www.minhac.es
- Ministerstwo Rozwoju: www.mfom.es
- Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych: www.mtas.es